ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 371 — ხუთშაბათი, 12 იანვარი 1906 წ. — გაზეთის № 2977

БУКИНИСТИЧЕСКИЙ
Магазин № 22
„САКНИГИ"
Индекс № 1995/758
Цена 40

კრავი

საშობაო მოთხრობა ი. პოტაპენკოსი

(დასასრული *)

ასეთს ოცნებებში იყო კოლუპნენკო, როცა პატარა
შეგირდმა სამადლობელი ლოცვის კითხვა დაიწყო. კოლუ-
პენკომ საჩქაროდ ლუკმა ლუკმაზედ გადაჰყლაპა, წამოდგა
და პირჯვრის წერა დაიწყო.

სასადილო ოთახი დაცარიელდა. კოლუპნენკო ყველაზედ
უკან გამოვიდა და კარებშივე ინსპექტორი შეხვდა, რომე-
ლმაც თავაზიანათ ჰკითხა:

— რა ნაირად ჩაფიქრებული ხარ კოლუპნენკო, სემინარი-
ის გადაწვას ხომ არა ფიქრობ?

„ეჰე! ეგ კარგი აზრია! სთქვა თავის გულში კოლუპნე-
ნკომ. ბოლოკასა და ეკანომს ხომ გამოვწვამდი შიგ! რა
სეირი იქნებოდა!"

— არა, მამაო-ინსპექტორო, ეგეთი ფიქრი რა საკა-
დრისია! მოკრძალებით უპასუხა კოლუპნენკომ. მე დღეს ძა-
ლიან გავძეხი და იმიტომ თუ გგონიათ აგრე.

— კარგად გასძეხ! კარგად გიქნია. მაგრამ მუხუდოიანმა
პიროგმა ცუდი სიზმრები იცის ხოლმე. ეცადე ცუდი არაფერი
დაგესიზმროს! გასწი ეხლა ილოცე და დაიძინევი. ხვალ ადრე
ადექი, შობა დღეა და გაიხსნილებ კიდევაც. მამა-ეკონომმა
მშვენიერი ძეხვები მოამზადა ხვალისთვის. გიყვარს ძეხვები
კოლუპნენკო?

— მიყვარს, მამაო ინსპექტორო! ძალიან მიყვარს! —
მიუგო კოლუპნენკომ და მხიარულების ნიშნად ტუჩებში
გაიღიმა.

კოლუპნენკოს მართლაც გაგიჟებით უყვარდა ძეხვები.

— ასე, ჩემო კარგო. ხვალ შენს საყვარელს ძეხვებს
მიირთმევ, ეხლა კი წადი და დაიძინევი!

„არ წავალ დასაძინებლად... გიჟია ოხერი... თოთხმეტი
წელიწადია მუდამ საღამოს ამგვარად მერეკებიან დასაძინე-
ბლად. დასაძინებლად კი არა, მე ვიცი საცა წავალ... წა-
ვუკიდებ ცეცხლს ამ თქვენ მშვენიერს სემინარიას და მერე
რაც გინდათ ის მიყავით. მართლაც რა მშვენიერება იქნე-
ბა და!

ასე ფიქრობდა კოლუპნენკო და თან იმ ოთახისაკენ
მიდიოდა სადაც შეგირდები ძილის პირის ლოცვაზე იდგნენ.
მოისმინა ლოცვა და სხვებთან ერთად ბოლოკას წინამძღო-
ლობით საძილო ოთახისკენ გაემართა. გაიხადა და დაიძინა.

ბოლოკა წავიდა. სანთელი ჩაქრა, ჩამობნელდა. ამ დროს
მოხდა ის, რასაც თავის დღეში არ მოელოდნენ არც ბოლოკა,
არც ინსპექტორი და არც რექტორი.

კოლუპნენკო ჩუმად წამოდგა, წყნარად ჩაიცვა სახელ-
მწიფო შარვალი, სახელმწიფო სერთუკი, წაღები, პალტო და
ფეხაკრებით ჩამოვიდა კიბეზედ.

*) იხ. „დამატება", № 370.

გაიარა უხვად განათებული კარაპანი და გზაზედ ბოლოკა
შეხვდა.

— ეჰე, ეუპნება ბოლოკა, თქვენ, ბატონო კოლუპნენკო,
ჩვენო კარგო, რატომ ეკლესიაში არ მიბრძანდებით? ეკლე-
სიაში კარგა ხანია მწუხრი დაიწყეს და თქვენ კი ჯერ ისევ
მარტო ხართ?

— მე, რასაკვირველია კოლუპნენკო ვარ, ბატონო ბოლო-
კა, მაგრამ სცდებით, კრავი აღარა ვარ, კრავი აღარა ვარ,
რაშიაც თქვენის ბედნიერის თვალით ჩქარა დარწმუნდებით..

მისცა რა ასეთი პასუხი ბოლოკას, კოლუპნენკომ გზა
განაგრძო და ეკანომს შეეყარა, რომელიც რაღაც მანქანებით
მთავარ დიაკონი კი აღარ იყო, არამედ არქიმანდრიტი.

— ა, უთხრა კოლუპნენკომ, — თქვენა ბრძანდებით მამაო
ეკონომო! ნუ გგონია, რომ შენი მეშინოდეს. შენ გგონია
აყროლებული მუხუდიანი პიროგებით ამოგვავსებინებ მუცლებს!
არასოდეს! შენა გგონია, რომ მე უმანკო კრავი ვარ? სცდები
მე თქვენ გაჩვენებთ, როგორი კრავიც ვარ!... თოთხმეტი
წელიწადია არ მოგჩვენებია და ეხლა გაჩვენებთ?.. ამ სიტყვებით
კოლუპნენკომ გზა განაგრძო.

გავიდა ბაღში, ააცოცდა კედელს იმ საფეხურებით, რო
მელნიც შეგირდებს გაეკეთებინათ და ქერში ამოჰყო თავი.
შევიდა სამიკიტნოში და სრული ერთი ვედრო არაყი გამო-
სცალა. არაყს ის პირველად სვამდა. მთელი ვედრო წყალსა-
ვით გამოცალა და გაუკვირდა ესოდენი უბედურებანი რათა
ხდებოდა არყისაგან, რომელსაც წყალსავით არაფერი გავლენა
აქვს კაცზედა.

გათავდა რა არაყის სმა, წავიდა და ცოლი შეირთო.

ყველაზე საკვირველი აქ ის არის, რომ ცოლი შეირთო,
ადგა წავიდა და ხელახლად კი ცოლიანი კაცი გახდა. თითო-
ნაც არ იცოდა, რა ნაირად მოხდა ეს, მაგრამ ყოველ ექვს
გარეშე, იყო რომ ის დღეს ცოლიანი კაცი იყო. მერე ვითომ
რაო? დიდი რამ მომხდარა, თუ სემინარიელს ცოლი უთხოვ-
ნია. საკმარისია, რომ სრული თოთხმეტი წელიწადი უცოლო
იყო! ეხლა მოსწყინდა ასე ყოფნა, ადგა და ქალი ითხოვა...

ვიღასი უნდა ეშინოდეს? მამა-ინსპექტორისა თუ მამა-
რექტორისა? ან იქნება ბოლოკასი, ხა, ხა, ხა! იმის არავისი
ეშინიან, ნიავსაც არ შეიხრის.

და რომ სამუდამოდ ბოლო მოეღო ყველა ამათთვის,
აიღო წუმწუმა და სემინარიის შენობის საძირკველს მისცა.
ცეცხლი ერთს წუთში გაძლიერდა და სემინარიის შენობა
ცეცხლის ალშია გახვეული. ალი მაღლა-მაღლა მიდის, მთელს
ქალაქში ზარების რაკ-რუკი არის ატეხილი და ცეცხლის
მქრობელი რაზმი საშველად მოჰქრის.

— ზრრ, ზრრ...

— ადექ, კოლუპნენკო, რა დაგემართა! სიზმარში რას
ბოდამდი? აკი გეუბნებოდი გუშინ მუხუდოს პიროგებმა სა-
შინელი სიზმრები იცის მეთქი, ადექი დრო არის... მომილო-
ცნია ბედნიერი დღე ქრისტეს შობისა.

კოლუპნენკო შეშინებული წამოხტა, თავი გაიქნ-გ...
ნია და ძლივ-ძლივობით გაახილა თვალები. ძირს მსახური
ზარს ძალაზე არტყამდა და ცისკარზედ იწვევდა შეგირდებს.

22 დეკემბერს ტფილისში „სალდათის ბაზარზე“ ყუმბარა გადაუგდეს ყაზახებს. ამის შემდეგ სურათზე ნაჩვენებ სახლს დაუშინეს თოფი და ზარბაზანი. სახლი მთლად გადაიწვა. ბევრი დაიხოცა და დაიწვა ამ სახლში.

შემკრთალს კოლუპნენკოს გული საშინელის სისწრაფით უცემდა, ცდილობდა გაერჩია, თუ ვინ ულოცავდა შობა დღეს და ბოლოს როგორც იყო წამოილუღლუღა:

—მე... მე ამწუთაში... ამ წუთაში წამოვალ მამაო ინსპექტორო.

ინსპექტორის უკან ამ დროს გამოჩნდა ბოლოკაც და მაშინ კოლუპნენკო დარწმუნდა, რომ ყოველივე ნანახი მხოლოდ სიზმარი იყო და ღვთის წყალობით ბოლოკაც ცეცხლის მსხვერპლი არ გამხდარიყო და თვით კოლუპნენკოც ისევ კრავად დარჩენილიყო... კრავად ამიერიდან და უკუნისამდე.

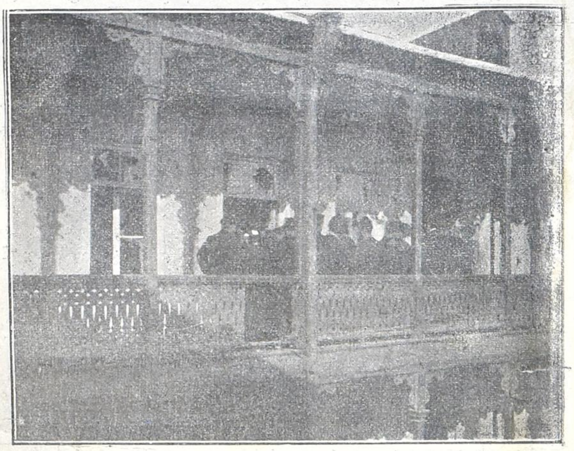

ტფილისი.—დიდუბეში მომხდარი ამბები დეკემბერში. ზარბაზნით დაზიანებული ბაბაევის სახლის უკანა მხარე.

შობის წინა დღეს

I

ნახევრად ჩამობნელებულ, ვიწრო, დაბალ კედლიან ოთახს მკრთალად ანათებდა ხატის წინ ანთებულ კანდელის სუსტი მიმკრთალებული შუქი. ხან ისე ჩაიწვებოდა შუაში, თითქოს სიცოცხლე შესწყვიტაო, ხან კიდევ გამოანათებდა, თითქოს ღამის წყვდიადში ციცინათელამ გაანათაო.

ბუხარში ცეცხლს ტკრციალი გაუდიოდა. ცეცხლის სინათლე ოთახის ქვეითა ნაწილს აშუქებდა. ოთახში თბილოდა.

ბუხართან იჯდა პატარა ქალ-ვაჟი. ლოყებ დაწითლებულნი და თვალებ დაპრწყინვებულნი შესცქეროდნენ ბუხარში სამ ფეხაზე მდგარ ქვაბს, რომელშიაც მსუქანი ყვითელი დედალი იხარშებოდა. ბავშვებთან იჯდა იმათი დედა კეკე, კოვზი ხელში ეჭირა, ზევით ამოწეულ ქაფას ჩასწევდა ხოლმე ქვაბში და ცეცხლს უკეთებდა.

იქვე პატარა, დაბალ შკაფთან მიმდგარიყო ჩვიდმეტის წლის ქეთე და დიდ მაგლაფაზე კვერცხებს თქვლეფდა, ახალ თავ დაბანილს თავზე პირსახოცი წაეკრა და ზევით თეთრი თავსაფარით შეეხვია. ცალი ლოყა და ყური წითლად ატკლეცოდა, შუბლზე სველი თმა რგოლებივით ჩამოჰფენოდა, თითქოს განგებ შავი გიშრის ჩარჩო შემოუვლიათო, ისე უხდებოდა. ისარივით გადარტყმულ შავ წარბებ ქვეშ ცეცხლივით უნათებდა სავსე მოელვარე შავი თვალები. პატარა წითელი ლამაზი ტუჩები უფიცხდებოდა და მალ-მალ ისველებდა. ხან გამოშვებით თეფშზე კოვზს შეაჩერებდა და გულის ცემით სულგანაბული რაღაცას ყურს უგდებდა. სახეზე ბავშვური ატაცება და მოუთმენლობა ეხატებოდა.

ტფილისი.—დეკემბერში ზარბაზნით დაზიანებული სახლი დიდუბეში.

ეს პატარა დაბალი ოთახი წმინდად და სპეტაკად გამოიყურებოდა. ეტყობოდა, ცოცხალი ხელი და თვალი დასტრიალებდა ზედ; განიერ დიდ ქართულ, ფარდაგებ დაფენილ, ტახტზე ერთ თავში ეწყო დაკეცილი ლოგინი, რომელზედაც ეფინა აქა-იქ დაკერებული, მაგრამ სუფთად გატკეცილი ზეწარი. პატარა შავ კამოდზედ გადაფენილი იყო თეთრი მიტკალი და ზედ რაღაცეები ეწყო ლამაზად. სუფთა სუფრა გადაფენილ რგვალ მაგიდაზედ იდგა გაწმენდილი ლამპა და

ჩუქურთმით გამოყვანილი ორი პატარა შანდალი. კედელში დატანებული იყო წალო, საიდანაც ამაყად გამოიყურებოდა დიდი, გაწმენდილ-გაკრიალებული სამოვარი და პატარ-პატარა ქვაბები. კუთხეში მაცხოვრის ხატი ეკიდა, რომელიც

ტფილისი. — დიდუბეში ზარბაზნით დაზიანებული ბაბაევის სახლი დეკემბერში. ნახატი გრინევსკისა.

ტფილისი. — დეკემბერში მომხდარი ამბებ დიდუბეში. ზარბაზნის ტყვიით დაზიანებული ფეჩი.

სომეხ-თათართა შეტაკება ტფილისში თათრის მეიდანთან დამწვარი სახლები.

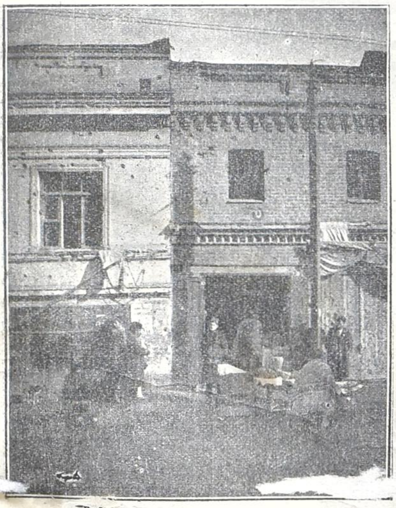

მეიდანი. ტყვიით დაზიანებული სახლი.

უშეშობა ტფილისში. — ნახ. როტტერისა.

კანდლის სინათლეზე თითქოს ლმობიერად და მოწყალებით დაჰყურებდა ოთახს.

— დედა! მამა ხომ მოიტანს შობის ხეს? — შეეკითხაპატარა მიტრო დედას.

— კი, შვილო, მოიტანს...

— სანთლებსაც ხომ მოიტანს, დედა? ვაშლებსაც, კამფეტებსაც, ჰო დედა?

— კი, კი, მოიტანს შვილო. — უთხრა დედამ ნაღვლიანად.

— ვინ იცის, იქნებ კაპიკიც ვერ მიიღოს!. — ჩაილაპარაკა და მწუხარებით მოეკუმა ტუჩები. არ უნდოდა ბავშვისთვის შეემჩნევინებინა დარდი, დაწვდა და გრძნობით ჩაკოცნა.

— კატოანთ მოიტანეს, დედა! სონაანთ კიდევ მოიტანეს. უჰ, რამდენი ვაშლები, იმდენი სამთლები! ბევრი, ბევრი. ხეს, დედა! ხეს სულ ქულულოები ასხია... — ტიტინებდა მიტრო.

— ეჰ, შარშან ამ დროს ჩვენც კი გვედგა აი იქ! — მიათითა რგვალ მაგიდას ხელი ცხრა წლის თმა ბუდურა ვარომ და

უნავთობა ტფილისში. — ნახ. გრინევსკისა.

სურათების გაშოფენა ტფილისში.

ნაღვლიანად მიაშტერა დიდრონი გონიერი თვალები იმ ადგილას, სადაც შარშან შობის ხე ედგა.

— თქვენც, თქვენც მოგიტანთ, შვილებო, მამათქვენი. თუ ღმერთმა გიცოცხლათ და უდროოდ არ დაგიკარგათ თქვენ ტოლებს, თავის დღეშიაც არ ჩამოგარჩენთ, შვილებო! — უთხრა ბავშვებს დასამშვიდებლად და მიუბრუნდა ქეთეს. — რასა შვრები, შვილო? ჯერ კიდევ ვერ მორჩი? ერთი ლამპა აანთე, ხო ხედავ სულ დაბნელდა!

— დედა, მე ხელები დასვრილი მაქვს კვერცხით და ფქვილით. შენ აანთე, დედაჯან! — უთხრა ტკბილად ქეთემ და შეხედა ღიმილით დედას.

კეკემ ლამპას მოუკიდა და კამოდზედ დადგა. შორიდან ეკლესიის ზარის ხმა მოისმა. საღამოს ლოცვაზედ იწვევდა მლოცველთ.

— ღმერთო, მიწყალე მე ცოდვილს! — სთქვა კეკემ. — ლოცვისას რეკვენ... დღეს კაცი ლოცვაზედ ვერ მიდიოდეს? ვენაცვალე იმის დიდებას, ვინც იშვა დღეგანდელ დღესა! ქმარ-შვილით სავსე ქალი ეხლა ეკლესიაში არ უხდა ვიყო. დაჩოქილი? იიი, რასა იქ კაცი, ყველაფერს მოკსწრები თურმე, ისეთი დრო დაგვიდგა, ღამე კი არა, დღისითაც საშიშია გაელა.

— აქ კი არ შეგიძლია ილოცო, დედა? თუ აქედან არ შეისმენს? მე მგონი, რომ ღმერთი ყველგან ერთ ნაირად არის, — უთხრა ქეთემ დედას.

— ყველგან არის, შვილო, მაშ გწყალობდეთ მისი ძალა!

მივიდა მაცხოვრის წინ, გადიწერა პირჯვარი, ერთ თაფლის სანთელს კიდევ მოუკიდა, წელზე რაღაცა ზორტი შემოიკრა, დაიჩოქა ხატის წინ და დაიწყო ჩუმად ჩურჩული.

ქეთე კვერცხების თქვლეფას მორჩა, პურის ფქვილი დაყველი დამზადა ცალ-ცალკე თეფშებზე, შაფის თავი მიალაგა, ბუხართან მივიდა, ქვაბს დახედა და იქვე ხელი დაიბანა. პირსახოცისთვის კუთხეში წავიდა, მაგრამ მსწრაფად შუოთახში შეჩერდა და თვალები ერთ ფანჯარას მიაპყრო. ფერმა გადაუარა და აირია. არ იცოდა, საით წასულიყო. ფანჯრიდან, დაბლად გაბმულ ფარდის ზევიდან იყურებოდა ორი ლამაზი ჟუჟუნა, თაფლის ფერი თვალები, დაკვირვებით ოთახს ათვალიერებდა და ვიღაცას ეძებდა. ქეთემ დააღწია თავი უხერხულ მდგომარეობას, საჩქაროდ ხელები გაიწმინდა, ტახტიდან ნელა შალი აიღო, ფეხაკრეფით მივიდა ბუხართან და ვაროს წასჩურჩულა:

— უყურე, ქვაბი არ ჩავიდეს, ერთ წუთს სონაანთან ავირბენ, სანელებელი არა გვქონია და იქნებ იმათა აქვთ.

მ. ვარიყული.

(დასასრული იქნება)

მექარხნეები მარკსს ახრჩობენ.

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ბ. ჯაბადარი